

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

W GIMNAZJUM W SOLARNI

Przedmiotowy System Oceniania z języka polskiego został opracowany na podstawie:

- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych z późniejszymi zmianami,
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977) z późn. zmianami.
- Statutu Szkoły,
- Programu nauczania „Opisać świat”, Program nauczania języka polskiego w klasach I-III gimnazjum, red. M.Szulc, A.Radziszewska, A. Wnuk, Wyd. Nowa Era
- Podręcznika do języka polskiego „Opisać świat”- Wyd. Nowa Era

Przedmiotem oceny są:

- wiadomości i umiejętności,
- zaangażowanie w proces nauczania-uczenia się (aktywność).

Narzędzia pomiaru osiągnięć uczniów:

- sprawdziany,
- prace klasowe (45 minutowe),
- kartkówki (krótkotrwałe, pisemne formy pracy kontrolnej przewidziane na najdłużej 15 minut),
- prace domowe,
- odpowiedzi ustne,
- recytacje, inscenizacje,
- zadania z kart pracy,
- zeszyt przedmiotowy,
- ćwiczenia i zadania wykonywane w klasie (indywidualnie i w grupie),
- postawa wobec przedmiotu (aktywność i zachowanie na lekcji)

Informacja nauczyciela o sposobie kontrolowania i oceniania :

- nauczyciel zapowiada pracę kontrolną co najmniej tydzień wcześniej i omawia jej zakres,
- praca kontrolna jest poprzedzona co najmniej jedną lekcją powtórzeniową,
- prace kontrolne są obowiązkowe. Jeśli uczeń nie może napisać pracy kontrolnej w określonym terminie, ma obowiązek uczynić to na najbliższych zajęciach (nie później niż w ciągu dwóch tygodni);
- uczeń ma prawo nie być ocenianym po dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności,

- uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji dwa razy w semestrze bez podania przyczyny (nie dotyczy to wcześniej zapowiadanych sprawdzianów i zajęć, na których wystawiana jest ocena końcowa),
- uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu przedmiotowego, w którym powinny znajdować zapisy tematów notatki, zapisy poleceń ustnych lub pisemnych prac domowych, miejsce na oceny. Zeszyt powinien być prowadzony systematycznie. W przypadku nieobecności ucznia w szkole, powinien go uzupełnić na najbliższe zajęcia;
- brak zeszytu, pracy domowej, nieprzygotowanie do lekcji uczeń zgłasza na początku lekcji,
- obowiązkiem ucznia jest systematyczne odrabianie prac domowych,
- znak graficzny, tzw. „parafka” oznacza, że nauczyciel sprawdzał wykonanie pracy, ale nie sprawdzał jej zawartości merytorycznej,
- ocenianie prac może nastąpić natychmiast po upływie terminu ich realizacji lub podczas kontroli zeszytów,
- na koniec semestru nie przewiduje się sprawdzianu zaliczeniowego,
- wszystkie oceny, które uzyskuje uczeń są jawne i uzasadnione; przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia,
- uczeń ma prawo do dodatkowej oceny za wykonane prace nadobowiązkowe, udział w zajęciach poza lekcyjnych oraz sukcesy w konkursach.

Zasady poprawiania ocen:

1. Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu lub testu w terminie 14 dni od otrzymania pracy.
2. Uczeń może poprawić ewentualnie oceny wyższe od niedostatecznej, ale po uzgodnieniu z nauczycielem.
3. W przypadku, gdy uczeń zgłosi chęć uzupełnienia braków z przedmiotu, nauczyciel chętnie udzieli pomocy.
4. Jeżeli uczeń z przyczyn losowych nie może napisać sprawdzianu lub testu w określonym terminie, wówczas ma obowiązek napisać sprawdzian (test) w innym terminie, ustalonym z nauczycielem.

Sposoby informowania uczniów i rodziców.

1. Na pierwszej godzinie lekcyjnej uczniowie zostają zapoznani z powyższym PSO oraz wymaganiami na poszczególne oceny.
2. Oceny cząstkowe są jawne, oparte o kryteria oceniania.
3. Wszystkie prace pisemne nauczyciel przechowuje w szkole, przy czym są one do wglądu dla uczniów i ich rodziców. Prace pisemne są przechowywane w szkole do końca bieżącego roku szkolnego.
4. O ocenach cząstkowych z przedmiotu informuje rodziców wychowawca . O ocenach cząstkowych lub końcowych za pierwszy semestr informuje się rodziców na zebraniach rodzicielskich, udostępniając zestawienie ocen lub w czasie indywidualnych spotkań z rodzicami.
5. Miesiąc przed końcem semestru (roku szkolnego) nauczyciel informuje ucznia o przewidywanej ocenie.

OCENIANIE SPRAWDZIANÓW I TESTÓW PISEMNYCH

PROCENT PRAWIDŁOWYCH ODPOWIEDZI	OCENA
0-34%	niedostateczna
35-50%	dopuszczająca
51-74%	dostateczna
75-89%	dobra
90-99%	bardzo dobra
100%	celująca

Wymagania ogólne na poszczególne stopnie:

Ocena celująca.

- 1.Uczeń samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania.
- 2.Proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy.
- 3.Wypowiedzi ustne i pisemne cechują się dojrzałością myślenia, świadczą o systematycznym pogłębianiu zdobytej wiedzy.
- 4.Nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości.
- 5.Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach języka polskiego na szczeblu powiatowym, wojewódzkim. Uczestniczy w organizowanych w gminie, powiecie, województwie, kraju konkursach literackich.
- 6.Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (szkolna gazetka, kółka polonistyczne lub teatralne, przygotowania gier dramatycznych, quizów polonistycznych, twórcza praca pozaszkolna w klubach itp.).
- 7.Prezentuje wysoki poziom merytoryczny i artystyczny.
- 8.Prace pisemne są bezbłędne.

Ocena bardzo dobra

Uczeń opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania danej klasy.

1. Kształcenie literackie i językowe.
 - wypowiedzi ustne i pisemne zawierają nieliczne błędy lub są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, logicznym, i rzeczowym,
 - potrafi samodzielnie zanalizować i zinterpretować utwory liryczne, epickie i dramatyczne przewidziane programem nauczania; wyodrębnia poznane tropy stylistyczne, określa ich funkcję w utworze literackim,
 - odczytuje znaczenia symboliczne utworów,

- komentuje znaczenia wynikające z symboli, alegorii i przenośni obecnych w tekście,
- wskazuje wydarzenia, którym można przypisać znaczenia przenośne, wyjaśnia te znaczenia,
- ocenia postępowanie bohaterów, uzasadnia swą ocenę,
- rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie oraz ich cechy gatunkowe.
- posiada bardzo dobrą znajomość utworów literackich przewidzianych w programie nauczania,
- wymienia cechy charakterystyczne dla tekstów biblijnych,
- określa zasady kompozycji dzieła,
- prace pisemne świadczą o znajomości problematyki, kompozycji, znajomości reguł gramatycznych i interpunkcyjnych; formułuje wypowiedzi zawierające własne sądy i przemyślenia dotyczące różnych tekstów,
- układa opowiadanie twórcze, stosuje narrację pierwszoosobową
- odróżnia relację o zdarzeniach od komentarza,
- na podstawie tekstu wyjaśnia, w jakim celu ludzkość zaczęła tworzyć literaturę
- komentuje sposób prezentacji świata przedstawionego,
- wyjaśnia motyw winy i kary, łączy go z postawami bohaterów,
- wskazuje epickie elementy utworu, komentuje sposób ich funkcjonowania w tekście,
- wyjaśnia, na czym polega synkretyzm ballady jako gatunku,
- bierze czynny udział w dyskusji, nawiązuje do wypowiedzi innych dyskutantów,
- wyraża swoją opinię o utworze,
- wyjaśnia konstrukcję świata przedstawionego,
- wyjaśnia, czym jest akcja, a czym fabuła utworu,
- omawia sposób komponowania wydarzeń w utworze,
- komentuje rolę narratora w utworze,
- określa relacje narratora ze światem przedstawionym,
- wyraża własną opinię na dany temat, uzasadnia ją celowo dobranymi argumentami,
- wyjaśnia, czym jest sentencja, komentuje sentencje zawarte w utworze,
- wyjaśnia, czym jest konwencja literacka,
- wypowiada się na temat emocji i nastroju przedstawianych w utworach,
- wyjaśnia i komentuje znaczenia budowane środkami poetyckimi
- posługuje się funkcjonalnie słownictwem związanym z teatrem, wyjaśnia, na czym polega komizm jako kategoria estetyczna,
- podaje i omawia przykłady różnego rodzaju komizmu ze znanych mu tekstów,
- wyjaśnia, czym jest biografia a czym autobiografia, podaje przykłady tekstów,
- zapisuje fakty potrzebne do streszczenia wskazanego tekstu, tworzy streszczenie,
- wyjaśnia istotę opery, pantomimy i baletu, przedstawia ich specyfikę,
- pisze rozprawki na tematy dotyczące życia ucznia, a także odnoszące się do problemów przedstawionych w lekturach. Swe opinie popiera umiejętnie sformułowanymi argumentami i trafnie dobranymi cytatami,
- swobodnie wypowiada się w opisie przeżyć wewnętrznych o uczuciach i doznaniach bohaterów literackich i własnych, używa słownictwa nacechowanego emocjonalnie,
- w opowiadaniach twórczych i odtwórczych stosuje słownictwo ozywające relację, słownictwo oceniające, wykorzystuje różnorodne konstrukcje zdaniowe, urozmaica wypowiedzi dialogami, monologami, opisami przeżyć, sytuacji, tła, postaci, pytaniami retorycznymi, cytatami,
- układa rozwinięty opis miejsca, stosuje bogate słownictwo opisowe,
- pisze artykuł prasowy, zachowuje wymogi tego rodzaju wypowiedzi,
- charakteryzuje i wstępnie ocenia współczesne środki przekazywania informacji,

2. Fleksja i składnia.

- biegle klasyfikuje części mowy, określa ich formę gramatyczną oraz funkcje składniowe.
- potrafi omówić osobliwości w odmianie rzeczowników i czasowników.
- rozróżnia typy liczebników; odmienia je.
- umie przedstawić podział zaimków ze względu na funkcję w zdaniu i zastępowaną część mowy; umiejętnie stosuje zaimki w zdaniu.
- potrafi dokonać podziału wypowiedzeń ze względu na cel i budowę
- nazywa części zdania.
- wykonuje wykresy zdań pojedynczych, wskazuje związki składniowe
- wskazuje błędnie sformułowane zdania, potrafi nazwać rodzaj błędu i poprawić go.
- rozróżnia zdania i wyrazy wtrącone, stosując je w wypowiedziach pisemnych.

3. Ortografia.

- opanował w stopniu bardzo dobrym zasady ortografii.
- poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne.
- potrafi w wypowiedzeniu oddzielić człony równorzędne pod względem logiczno-składniowym.

Ocena dobra

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz elementy wybrane z programu nauczania w danej klasie gimnazjum.

1. Kształcenie literackie i językowe.

- w zależności od celu komunikacji różnie kształtuje swoje wypowiedzi,
- rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie. Potrafi wymienić rodzaje literackie i podać ich najważniejsze cechy,
- wstępnie porównuje elementy świata przedstawionego poznanych fragmentów,
- wyjaśnia symboliczne znaczenie wybranych elementów dzieła,
- wskazuje dosłowne i przenośne znaczenie elementów świata przedstawionego,
- wyjaśnia na przykładach z tekstu czym jest symbol, alegoria, przenośnia,
- ocenia dokonania bohaterów,
- korzysta z tekstów źródłowych związanych z utworem,
- wykorzystuje frazeologizmy wywodzące się z mitologii w swoich wypowiedziach,
- układa opowiadanie twórcze,
- selekcjonuje i porządkuje informacje z tekstu,
- rozpoznaje w tekście popularnonaukowym fragmenty o charakterze poetyckim,
- odróżnia fakty historyczne od fikcji literackiej,
- nazywa wartości ważne dla bohatera, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu,
- wyjaśnia jaki jest i z czego wynika morał utworów,
- wyodrębnia i porządkuje wydarzenia tworzące akcję utworu,
- omawia motywy działania bohaterów,
- porządkuje informacje zawarte w tekście,
- ocenia stosunek narratora do postaci,
- wyjaśnia związek tytułów z treścią utworów,

- cytuje i komentuje sentencje,
- opowiada o początkach teatru, używa odpowiedniego słownictwa,
- zna słownictwo związane z teatrem, wyjaśnia jego znaczenie,
- określa rolę tekstu głównego i tekstu pobocznego,
- określa rolę poszczególnych znaków teatralnych,
- samodzielnie wyjaśnia znaczenie pojęcia *komizm*,
- wyjaśnia, na czym polegają różne rodzaje komizmu,
- definiuje pojęcia *kino*, *film*, *telewizja*,
- wyjaśnia, czego poszukuje w gazetach i czasopismach,
- wymienia rodzaje prasy ze względu na zainteresowania odbiorców,
- wskazuje w gazecie *kolumnę*, *szpaltę*, *rubrykę*,
- wskazuje i omawia przykłady różnych tekstów informacyjnych,
- układa notatkę, sylwetkę
- posługuje się słownictwem związanym z doznaniem emocjonalnymi.
- osiąga spójność wypowiedzi poprzez parafrazę tekstu, a także stosowanie wyrazów spajających.
- samodzielnie potrafi poprawić większość błędów językowych i stylistycznych.
- opanował poprawność wszystkich form wypowiedzi: opowiadanie z elementami innych form wypowiedzi, np. opisu, dialogu; recenzja, charakterystyka, zaproszenie, dedykacja, ogłoszenie, itp.
- wykorzystuje cytaty z tekstu do uzasadniania własnej opinii,
- przekształca podane sformułowania tak, by zaznaczyć fakt wypowiedziania się we własnym imieniu,
- z niewielką pomocą nauczyciela potrafi określić treść wymaganych programem lektur,
- dokonuje interpretacji tekstu poetyckiego, wskazuje i nazywa środki poetyckie,

2. Fleksja i składnia.

- posiada usystematyzowane wiadomości o częściach mowy. Zna koniugacje czasowników,
- poprawnie określa formę gramatyczną odmiennych części mowy,
- poprawnie odmienia zaimki, dzieli je ze względu na znaczenie,
- wykonuje rozbiór logiczny i gramatyczny zdania (proste przykłady w przypadku ucznia z obniżonym poziomem wymagań) łącznie z wykresem związków wyrazowych,
- wyodrębnia rodzaje wypowiedzi ze względu na cel i budowę,
- poprawnie przekształca i stosuje równoważnik zdania,

3. Ortografia.

- w miarę dobrze opanował zasady ortograficzne i interpunkcyjne,
- popełnia nieliczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne.

Ocena dostateczna

Uczeń, w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się, opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej.

1. Kształcenie literackie i językowe.

- wypowiada się poprawnie pod względem językowym i rzeczowym,

- rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie. Potrafi wymienić rodzaje literackie i podać ich najważniejsze cechy,
- rozpoznaje elementy świata przedstawionego w utworze literackim.
- cytuje odpowiednie fragmenty przy omawianiu elementów świata przedstawionego,
- odtwarza podstawowe informacje na temat autora i dzieła,
- wskazuje w tekście przykład symbolu, alegorii i przerośni,
- odtwarza i komentuje przebieg wydarzeń,
- wymienia dokonania głównego bohatera, jego zasługi i winy,
- wyjaśnia, czym jest *prawda historyczna*, *fikcja*, *fantastyka*,
- wyjaśnia znaczenia frazeologizmów
- wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury popularnonaukowej
- wyjaśnia, czym jest *alegoria*,
- wyjaśnia morał tekstu,
- nazywa uczucia i postawy bohaterów,
- bierze udział w dyskusji, formułuje tezę, którą prezentuje w dyskusji,
- przedstawia swoje wrażenia czytelnicze, uzasadnia je przywołaniami z tekstu,
- omawia związek elementów realistycznych i nierealistycznych,
- porządkuje najważniejsze wydarzenia utworu,
- wyjaśnia, czym jest fabuła,
- wstępnie charakteryzuje głównego bohatera utworu,
- odtwarza opinię narratora o bohaterze,
- układa tekst życzeń świątecznych, przestrzega wszystkich wymogów tej formy wypowiedzi,
- układa plan wydarzeń w formie punktów,
- zbiera informacje o bohaterach, wstępnie ich charakteryzuje,
- nazywa emocje i uczucia bohaterów,
- określa rodzaj narracji i typ narratora,
- wyjaśnia znaczenie słownictwa związanego z teatrem i początkami teatru,
- wyjaśnia różnice między tekstem głównym i tekstem pobocznym,
- wymienia wszystkie znaki teatralne,
- określa rolę wszystkich twórców przedstawienia teatralnego,
- wymienia główne fakty z historii powstania filmu,
- na podstawie tekstu opowiada o budowaniu filmowego świata,
- wyjaśnia pojęcia *prasa*, *gazeta*, *czasopismo*,
- wyjaśnia, czym jest *manipulacja*,
- wykorzystuje cytaty z tekstu w swojej wypowiedzi,
- wie, na czym polega różnica między językami literackim i naukowym,
- formułuje pytania dotyczące tekstu,
- rozpoznaje w tekście apostrofę, wyjaśnia, czym jest apostrofa,
- wybiera z tekstu istotne informacje,
- nazywa środki poetyckie, określa ich rolę,
- określa najważniejszą myśl utworu,
- poprawnie pisze opowiadanie, opis postaci, obrazu, list, sprawozdanie, charakterystykę, streszczenie, plan rozprawki,
- włącza dialog w tok narracji opowiadania,
- wyodrębnia elementy budowy wiersza (strofa, wers); wskazuje rymy, podstawowe środki stylistyczne, temat i podmiot liryczny,
- umie posługiwać się słownikiem i encyklopedią,

2. Fleksja i składnia.

- Odróżnia, rozpoznaje części mowy,
 - potrafi dokonać podziału wypowiedzeń ze względu na cel i budowę,
 - umie dokonać rozbioru logicznego i gramatycznego (proste przykłady) z niewielką pomocą nauczyciela,
 - rozróżnia zdania i równoważniki zdań,
3. Ortografia.
- popełnia nieliczne błędy ortograficzne,
 - zna podstawowe zasady ortograficzne oraz pisownię partykuł z różnymi częściami mowy,
 - zna zasadę stosowania wielkich liter,
 - zna podstawowe reguły interpunkcji,

Ocena dopuszczająca

Uczeń samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje proste zadania przewidziane w programie nauczania danej klasy.

- rozumie czytany i zanalizowany na lekcji tekst,
- rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie oraz ich cechy gatunkowe,
- odczytuje myśli zawarte w utworach,
- wymienia i ogólnie omawia elementy świata przedstawionego,
- zapoznaje się z podstawowymi informacjami na temat autora i dzieła,
- wskazuje w tekście przykłady przenośni,
- odtwarza przebieg wydarzeń,
- wymienia i krótko prezentuje bohaterów,
- czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące historycznego tła przedstawianych wydarzeń,
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości,
- podaje przykłady frazeologizmów, wywodzących się z mitologii,
- wybiera z tekstu wskazane informacje,
- wie, że tekst należy do literatury popularnonaukowej
- wskazuje morał w tekście,
- dostrzega narratora w utworach,
- wskazuje neologizmy
- odróżnia elementy realistyczne i nierealistyczne,
- odtwarza podstawowe wydarzenia utworu,
- wie, czym jest fabuła,
- odróżnia język literacki od naukowego,
- stara się brać udział w dyskusji, zna zasady dyskusowania
- formułuje wypowiedź we własnym imieniu,
- czyta ze zrozumieniem, zaznacza niejasne fragmenty tekstu,
- ustala fakty na temat osób, o których jest mowa w tekście,
- dostrzega regularność budowy tekstu,
- wskazuje i nazywa podstawowe środki poetyckie,
- określa dosłowną tematykę wiersza,
- określa sytuację liryczną, w jakiej znajduje się osoba mówiąca,
- odtwarza podstawowe informacje na temat teatru greckiego,
- posługuje się słownictwem związanym z teatrem,

- odróżnia tekst główny i tekst poboczny,
- wymienia podstawowe znaki teatralne,
- odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych,
- odróżnia różne rodzaje komizmu,
- rozróżnia pojęcia *kino, film, telewizja*,
- odczytuje dane z osi czasu,
- zna pojęcie *adaptacja filmowa*, stosuje je w wypowiedzi,
- odróżnia film fabularny i dokumentalny,
- wymienia współczesne środki przekazywania informacji,
- wylicza korzyści i zagrożenia płynące z internetu,
- rozróżnia pojęcia *prasa, gazeta, czasopismo, nadtytuł, podtytuł*
- odróżnia tekst informacyjny od oceniającego,
- porządkuje fakty,
- układa notatkę prasową,
- układa tekst życzeń świątecznych,
- tworzy opowiadanie z zachowaniem podstawowych części kompozycyjnych,
- popelniane błędy nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w jej napisanie,
- poprawnie redaguje prosty opis, charakterystykę, zaproszenie, dedykację, ogłoszenie.
- przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy i zdania,
- rozpoznaje zdanie pojedyncze (przy pomocy nauczyciela-uczeń z obniżonym poziomem wymagań),

Ocena niedostateczna

- uczeń nie opanował wiadomości podstawowych w zakresie fleksji i składni,
- robi podstawowe błędy ortograficzne,
- nie czytał lektur,
- prace pisemne nie są poprawne pod względem rzeczowym, logicznym, stylistycznym, świadczą o całkowitym braku zrozumienia tematu. Zawierają bardzo dużą ilość błędów, które uniemożliwiają zrozumienie treści,
- nie rozumie tematyki przeczytanego tekstu,
- nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności przewidzianym w programie gimnazjum.